

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisporno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh krun“ in na starem trgu. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Maling-ovi tiskarni, naročnina pa oskrbništvu „Soče“ Via del Giardino V Zoratti-jevi hiši II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kmetijstvo v Bosni in Hercegovini.

Kakor nas zanima vsaka iz osvojenih dežel prihajajoča vest, tako nas zanimajo tudi glasovi o kmetijstvu v Bosni in Hercegovini tem više, ker se zdaj mnogo naših delavcev tam mudi jin ker nekateri tudi na to mislijo, da se tam stalno naselje. Zato menimo, da vstrežemo svojim čast. čitateljem, ako zraven tega, kar smo uže v lanskem tečaju o teh deželah poročali, še to dodamo, kar so „Pučke Novine“ v najnovejem času v raznih novinah nabrale in v svoji letošnji 2. številki priobčile.

V Bosni s Krajino je 212 štirjaških milj polja in vrtov, 408 št. m. gozdov, 130 št. m. travnikov, pustih zemljišč pa 25 štir. milj. V Hercegovini je 38 štirjaških milj obdelanih zemljišč, 40 št. m. gozdov, 27 št. m. travnikov in 91 štir. milj neplodnih, pustih zemljišč. Njive in vrti obdelujejo se v obče enostavno. Plug je dandanes enak, kakoršen je bil pred sto leti in ker Bošnjak ne zna ceniti časa ni računati moči, vpreže on po šest volov pred svoj predpotopni plug, s katerim gredo po dve, po tri osebe. Seje se, kakor so njive više ali niže, od polovice marea do polovice aprila. Žanje ali pospravlja se od konca junija do konca septembra. V kmetijstvu je sploh v navadi tako zvano tropoljno gospodarstvo. Polje se obdeluje po dve ali tri leta zaporedoma, po tem se pusti eno leto neobdelano. V posavskih ravninah, v dolinah kraj Vrbasa, Bosne in Spreče in na Popovem polju, ob Neretvi in po ravninskih rebrah obdelujejo zemljo tudi po pet do šest let zaporedoma, v nekaterih krajih celo vsako leto. Tla, katera ostanejo skozi tri leta iz katerega koli razloga neobdelana, pripadejo po turškem zakonu državi, to je mohamedanski lastnik izgubi pravico lastništva do te zemlje.

Poljedelstvene razmere v Bosni med begom, lastnikom in kmetom niso bile vselej take, kakoršne so zdaj. Ko je bosensko kraljestvo propalo, je kristjanski seljak zares priznaval spahijo ali bega za svojega gospodarja, ali hiša in polje sta bila njegova lastnina in davki so bili zmerni. Potem, malo po malem, prisvojalo si je plemstvo, katero je od krščanstva prešlo k mohamedanstvu, vse večje pravice. Tedaj so se pravice prav prevrgle v neomejeno samovoljo, dokler ni porta, potem ko je več begovskih ustanov zadušila z naredbo od 14. šefera 1276 proglasila pravičnejše poljedelske zakone. Vendar so sedanje davščine, katere plačuje raja lastniku, večje, nego so bile sredi prošlega stoletja, ko je kmet zraven desetine, katero je dajal državi, od zemljišnega pridelka odstopal agi samo devetino, katero si je moral isti sam s polja jemati. Samovolja je začela potem zahtevati polovico pridelka in vsak teden 3—5 dni tlake (robote). Na tak način se ni moglo kmetijstvo v Bosni predrugačiti.

Največ sejejo v Bosni turšice, pšenice, ječmena ovs in prosa. Priderek žita znaša v Bosni s Krajino vred po turškem računu poprek 5 milijonov, v Hercegovini pa 800.000 centov na leto. Duhana pridelujejo v Bosni okoli 2000 centov, v Hercegovini 6000 centov na leto. Žito vrše v Bosni s konji na polji, ker ondi ne poznajo mlatve. Skednjevi ondi ne poznajo. Zato ostaje večinoma v snopovih na polji. Navedena števila skupnega pridelka so preračunjena po izneskih desetine. Turšice je blizu polovice vsega pridelka. Pšenico in rež sejejo samo v Posavini in v dolinah ob rekah, a ječmen, oves in prosa povsod. Od sotivja sejejo največ fežola, graha malo, isto tako krompirja, katerega le po vrtilah sadé.

V močvirnih ravninah okoli Ljubuške sejejo tudi riž, kateri pa ni tako dober, kakor italijanski. Na leto priraste riža k večemu 2000 centov.

Najbolji tobak raste v dolini Trebinjsčice in je pod imenom „Trebinjac“ na glasu. V Bosni pridelujejo največ tobaka okoli Srebernice, toda sade ga tudi povsod drugod za hišno rabo.

Zivinoreja je v Bosni slaba, od kar je leta 1862. in 1863. kuga malo da ne vso živino pomorila. Od tistih dob je tudi prebivalstvo, katero živi največ od zivinoreje, osiromašilo. Turška vlada ni mogla poma-

gati. Med triletno ustajo, ko je na stotine tisočev prebivalcev pribeglo na avstrijsko stran, pošlo je mnogo živine, katero so tja prevedli, prodali in poklali. Tudi okupacija, to je oskrbljevanje vojske, pripomoglo je, da se je število živine v Bosni zmanjšalo. Trebalo bo mnogo truda, da se zivinoreja v deželi zopet povzdigne. Goveda so majhna in slaba, krave dajejo malo mleka, samo okoli Žepča imajo bivole.

Prešiče goje samo v hrastovih gozdih v Posavliji in Pounji; bosenski prešiči so enake pasme (plemena) kakor srbski, toda debelje se ne. Ovce redé po vsej Bosni in Hercegovini, v nekaterih straneh dajejo plemenito in fino volno, skoro kakor merinovke. Konjereja propada čedalje bolj, od kar je bosensko plemstvo osiromašilo; vendar je mala bosenska pasma še vedno na glasu, ker je vstrajna in z malim zadovoljna, pa zanesljivo stopa tudi po najtežavnih gorskih stazah. Mezge imajo samo v Hercegovini; tam je tudi največ kozá. Čebelarstvo je tu še precej razširjeno. Volna, goveje, ovčje in kozje kože se izvažajo večinoma iz dežele.

V Bosni in Hercegovini vtegne biti vse živine skupaj: govede 520.000, konj 185.000, mezig in oslov 6000, ovac 1.400.000, koz 700.000, prešičev 320.000 glav.

Bosenskih gozdov pa, ki so neomejeno lastništvo porte vzdolž vse dalmatinske meje proti Travniku, ne more biti vesel noben gozdnar. V bližnji prološki gori ne vidiš drugoga kakor sama panje, seženj ali polnogi seženj nad zemljo odsekane, ki ondi trohne brez vse koristi. Tu se nahajajo bukovi in jelovi panji nenavadne debeline. Na tisoče in tisoče oralov najlepšega gozda podri so na tla zadnjih deset let, od kar se je namreč odprla cesta iz Livna v dalmatinski Sinj.

Velikanskim gozdom okoli Glamoča i Kupreša, potem okoli Buške tja do Travnika in sploh vsim gozdom bliže dalmatinske meje po dinarskih planinah godilo se bode bržčas ravno tako, kakor prološkim.

Upati je vendar, da bo avstrijska vlada zdaj ustavila to brezumno gospodarstvo.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 21. jan. (Izv. dop.) Povsod tožijo kmetovalci, da so jih slabe letine in veliki davki pripravili v hude stiske in nihče si ne more pomagati. Nekateri sem slišal trditi, da treba naše Standrežane v kmetovanji posnemati; njim daja zgodnja zelenjava, kakor špargelji, solata, rani krompir itd. dokaj dobička. A tudi Standrežanom, kateri so si zares z marljivim obdelovanjem svojih njiv in s pridelovanjem najboljših, zgodnjih zelenjad dobro pomagali, začela je kupčija s temi pridelki pehati in če pojče tako naprej — zabredejo tudi oni kljubu svoji nevrtdljivosti v enake stiske, kakor vsi drugi kmetovalci na Goriškem. Kaj je pač tega krivo? — V to jih sili nova državno-finančna naredba, vsled ktere mora naša zelenjadoreja propasti; ker namreč mi ne smemo nobene zelenjade: ne krompirja, ne zelja i. d. izvaževati čez mejo v Italijo, tudi če bi hoteli colnino plačati, a Italija sme svobodno v naše kraje, sploh v Avstrijo vvaževati zelenjadne pridelke, vsled česar delajo tudi italijanski zelenjadorejci, kateri imajo zaradi gorkega obnebjá naj zgodnje pridelke, pogubljivo konkurencijo našim avstrijskim, posebno nam goriškim kmetovalcem. Tega smo se lahko prepričali v preteklem letu, ko ni bilo za zgodnji krompir skoro nobenega kupca najti. Pred nekoliko leti prodajali smo cent zgodnjega krompirja po 8-10 f. in lani smo ga morali še celo v Trst peljati cent. za 1 1/2 gld. Enaka je z drugimi pridelki in sé sadjem.

Davki so silno veliki, delalci predragi v zemljiščih tiči velik kapital, pri novi vredbi zemljišnega davka ozirajo se cenilne komisije tudi na naše milo podnebje, vsled ktereга nam namreč gospodarstvo več nese.

In kedo bi tajil, da vgodno podnebje pospešuje zares kmetijstvo? Naši Standrežani in deloma tudi drugi goriški okoličani se tudi trudijo, da bi to vgodno podnebje izkoristili s pridelovanjem zgodnjih zelenjad in raznega sadja. A kaj jim pomaga zgodnje blago, če ga ne morejo prodati, ker iz Italije, kder vsak pridelek vendar še par tednov hitreje dozori, kakor pri nas, prihajajo velikanske množine zelenjad in sadja, vsled česar grozno pada cena na raznih trgih kakor na Dunaji, v Gradcu, Prági itd. Ako ne priskrbi vlada po modri poti, da se zabrani Italiji svobodno vvaževanje zelenjad in sadja v Avstrijo, morala bo goriška in tudi sloveča štanderška zelenjadoreja propasti in ker imamo malo zemljišč, ktera so se pa silno drago plačevala, bo za nas še slabše, kakor drugim krajem. Mi kmetovalci v goriški okolici sploh imamo iskati našo boljšo prihodnost v izrejanji zgodnjih pridelkov. Le s tem si zamoremo pomagati. Zato pa moramo vsa postavna sredstva poskusiti v namen, da bo vlada domače kmetijstvo, posebno pridelovanje zgodnjega sadja in zelenjade podpirala ter zabranila, da se po ptuji konkurenciji ne zaduši. Posnemajmo Pruse, ki so napravili ostro colninsko zaveró, vsled ktere je nemogoče avstrijsko zgodnje grozdje vvaževati na Nemško, ktereга se je do sedaj posebno iz Ogerskega vsako leto za veliko tisoč goldinarjev v Prusijo prodajalo. Občudujmo tedaj skrb Nemcev, ki rajši vidijo, da mestjani kupujejo kislo grozdje, kakoršno sploh zamore rasti v pruskih pokrajinah, nego bi domači trto-rejci škodo trpeli.

Vbogi kmet mora davke plačevati, toraj je pravično, da ga vlada v prodaji njegovih pridelkov podpira. Če bodo studenci močni, bo tudi potok močan in velike mlinske hitro gonil. Naše polit. slov. društvo „Sloga“ pa poprašamo, ali bi ne bilo to vprašanje primeren predmet za razpravo v občnem zboru, ki naj bi podal na ministerstvo peticijo o tej prevážni, za naše kraje jako pomemljivi zadevi?

„Kmet.“

Iz Komna, dne 13. jan. (Izv. dop.) Večkrat slišite tožiti v slabih letinah, ogromnih davkih itd. a kaj pomagajo vse, tudi najpravičnejše tožbe, če so vsa ušesa gluha. Kolikokrat smo že govorili, da smo preobloženi, a rekli so nekateri, da dokler kmet pije in pleše, nij še preobložen. Toda to nij tako. Mej kmetovalci so mnogi rokodelci in obrtniki, kateri se brez škode (hm! ured.) veselé, a da bi kmet se mogel veseliti na račun svojih čistih dohodkov, koje dobiva od zemlje — nikedar! In na zadnje, naj bi bilo revežu kmetu odmerjeno le delo in ogromni davki, za gostije neslan močnik in s kuhalnico obeljeno zelje, služabnikom njegovim pa večno veselje? Gospodal ali ne privoščite tudi kmetu kozarec vina, saj je tudi on človek, kateri je vina in nekoliko veselja še potrebniji od sedečega pisarja, da postane krepak in čil za delo. Ker sem že spregovoril o ogromnih davkih, omenim naj le še sledeče: Kmet pridelá n. pr. 20 mernikov pšenice, boljši morda 100 mern. koruze, zarad slabih letin i bolezní 2—3 hektol. vina mesto 50—60, in na tak priderlek v vrednosti 300, in sé senom kach 400 gl. plača gotovo 100—120 gl. davka. Prašam, koliko stanejo delavci in orodje? Gospodal kaj ostane kmetu — nič. To žalostno a resnično stanje kmetovalčevó na Krasu opisujem iz popolnega prepričanja in lastne skušnje.

Gg. zastopnikom ljudstva bi svetoval češče obiskovati svoje kmečke volilce, in ko je čas, povzdigniti glas za nje. Moja navadna terditev je vendar resnična — žalibog, možev nam manjka! Kakor razvidno, nij čuda, da kmečko ljudstvo sili s trebuhom za kruhom v novi svet Ameriko, saj menda slabeji se mu ne hode godilo nego tukaj. Kaj se ne zmislí še obupan človek, kakor je naše kmečko ljudstvo! Če bode še dolgo trpelo takó, je gola istina, da zgine „slobodni kmečki stan!“

Še sledeče, kar teží mi serce: Slehern vé, da kmetovalec, kateri mora imeti družino, da mu pomaga obdelovati polje itd. bi ne mogel izhajati, ko bi ne imel še posebnih postranskih prislužkov n. pr. vožnje

itd., torej ta uboga kmečka para, naj bi bil zadovoljen z bedo in revo, ko se drugi masté z dobrimi plačami iz njegovih žuljev. Vsak, če je še boljše plačan — mu je vedno premalo . . . (ostalo je povedal uže zadnjič g. dopisnik s Krasa. Op. ured.)

Iz devete dežele, 19. jan. (Izv. dop.) Pectus est, quod disertum facit — in tudi tukaj v deveti deželi začeli so jezički govoriti, kar srce jim veli. — Kaj se vse govori, kaj se počenja, kakšne navade so tukaj, kakšno življenje je tukaj v deveti deželi — je povedal lanski „Zvon“. Tukaj v deveti deželi se marsikaj poizve; obiskujejo nas od vseh krajev prijatelji in znanci; vendar vsakemu nij dana umetnost dospeti v našo sveto deveto deželo. Priporočiti se mora sv. Petru, ključarju naše dežele; če ga on pusti čez mejo — je dobro, — inace mora povratiti se.

Ne davno nas je v deveto deželo obiskat prišel — možicelj suhe — pa trdne postave; sivkastih las — pa z naočniki na nosu. Bil je, kakor je sam povedal, iz Sežane doma. Povedal nam je razne novosti iz „zlate Sežane“ — tako jo je sam imenoval — a največ nam je pravil o narodnosti sežanskih rodoljubov. Mej drugim nam je povedal, kako pridno je minulo leto (1878) sežanska čitalnica delovala; imenoval jo je pravo „sestrico tržaške — recte rojanske čitalnice.“ Pravil je dalje, da je sežanska čitalnica v minulej pustnej sezoni osnovala čvetero ali pet besed z deklamacijo, tombolo, igro, petjem in plesom. Vse „besede“ so bile izvrstno obiskovane. Došli so gosti iz vseh krajev naše mile domovine; iz Postojne, Trsta in bližnjih krajev jih je bilo ogromno število.

O spomladni in poletju — tako pravi naš stari znanec z naočniki — je v Sežani kaj prijetno. Narava vabi ven na prosto. Tačas nij baš treba posebnih veselic, kajti n je večje zabave, nego v spomladnem ali poletnem času šetati se v prosti naravi poslušajoč mile slavčke, ki nas izza vsakega grma očarujejo s svojimi milimi glasovi. V tej dobi je tudi sežanska čitalnica mirovala pripustivši delovanje boginji Vesni.

Nastopili so pak zopet jesenski večeri. Svarog in Stribog jela sta gospodariti; zvenele so rožice pisane in bele — mojega srca ljubice — vzela jih je zima mraz. Odšli so slavčki, mili naši sodrugi, ki iz lipice zelene so nam peli — kratek čas. In tako, pravi naš znanec, začela je sežanska čitalnica zopet delovati; novembra in decembra meseca je osnovala veselico s tombolo in plesom, ki pa nijste bile baš obilo obiskovane. Na Silvestrov večer je bila zopet aranžirana veselica s tombolo s krasnimi dobitki — nekateri tudi za „katzenjammer“ — dobri. Potem je bila skupna večerja! sedelo je okolo dolge mize v „hotel Skaramanga“ — v salonu — nad 40 gospodičin — pardon ne samo gospodičin, ampak tudi gospi in gospodov — čakajoč pri kupici dobrega „terana“ prihod novega leta, katero smo z raznimi napitnicami, petjem navdušeno sprejeli. Naš starček je vzdihnil: „Ah, da bi nam novo leto bilo milejše v vsakem obziru — nego je bilo staro — zdaj zakopano!“ in „žvenki!“ „žvenki!“ trčil je starček v kozarce sè Boris Miranom izgovoreč:

„Dvanajsta ura bije; v roke čaše!
Vsi v mishih se in željah strinjamo;
Bog vidi skrivne misli, želje naše,
Kogá hvaležno se spominjamo
Pravici in resnici vedno zmago!
Bog živi našo domovino drago!“

In trčili so kozarci po vrsti; vsak izpraznil ga je do dna.

Počestil nas je pa zopet oče Kurent, predpust — čas zabave in norčevanja je tukaj, dejal je starček z naočniki iz Sežane, in tudi naša čitalnica meni v tem predpustu osnovati nekaj veselice. Te veselice pa bodo, kakor čujem — pravi pošteni starček — brez teatraličnih predstav (iger) in to iz različnih Sežancem menda dobro znanih uzrokov. Nam jih nij hotel povedati, ker je dejal „Schweigen ist Gold“ in mi v deveti deželi nijsmo tako radovedni, da bi hoteli vse posilno izvedeti. Da, pravil je starček: „tako je“ — „istimto tako je“, „pa jaz se s tem ne strinjam.“ „Prav ima novomeški dopisnik v „Slov. Narodu“ g. Supracandianus — pravi starček iz Sežane, da „brez gledališčnih predstav je naš zavod (čitalnica) vrtec v zimske obleki.“ Tudi je naš prijatelj omenil, da pri vsaki „besedi“, ki jo je sežanska čitalnica napravila lansko in minola leta z — „igro“, da je imela polno obiskovalcev iz vseh krajev; zadnje čase, ko je to lepo navado opustila, je z vsem na slabšem, kajti ljudstvo gre k veselici zavolj igre in petja — manj zaradi plesa, ker pleše lahko tudi doma. Mi pa tukaj v deveti deželi damo našemu poštemu starčku iz Sežane popolnoma komentar. Sé Plinius-em kličemo: „Nonnunquam necessitati parendum, quae pars rationis est.“*) Tedaj: Videant consules!

Nis Vodoran.

Iz Rodika 12. januarja (Izv. dop.) Naši gornji Kraševci se pečajo zdaj z ledom. Jaz se čudim, da izmed naših listov nobeden ne pové nič o ledu in o ledenicah, ki so za naš Kras od nekaj časa sem ve-

like važnosti, kajti imamo blizo Trst, kamor se led po leti jako drago prodaja. Ker ni o ljudje znali ceniti ledu, so nekatere občine prodale ves led svojih kalov za več let naprej. N. p. v Povirji je pred kacinimi 15 leti nek Tržačan „Zajic“ kupil ves led za 20 let naprej s pogodbo, da sme trikrat v zimi spravljat led v svojo ledenico. Vsako leto da bo dal 30 goldinarjev občini. Delavci, ki sečejo led na kaléh, imajo po 80 novcev na dan, vzniki za vsak voz po 2 gld. in ko ga peljejo v Trst v kasonih (zabojih), dobé po 4 gld. Na ednem vozu pa pride 30-40 cent. ledu, in gospodar ga prodaja po 3-10 gold. cent. Kolik dobiček ima pri tem!

Ravno tak „kontrakt“ (pogodbo) so imeli tudi naši Rodičani do lanskega leta, da so morali ves led občinskih kalov dajati nekemu g. Mestron-u tudi za 30 goldinarjev na leto. Se vé, delavci in vzniki so dobili posebej malo plačilo. Ta g. Mestron — vulgo „šustar“, ker je bil prej čevljar na vratih tržaške ledenice (ghiacciera), opomogel si je z ledom toliko, da je pri svojej smrti—predlanskem — zapustil 300.000 gld. premoženja in tri lepe hiše v Trstu.

Tedaj je bil sam Mestron ledeničar v Terstu, tako pravijo naši ljudje, a zdaj je pet ali šest trgovcev z ledom: Naslednik Mestronov, lahon Amadeo Gabrieli, g. Zajec in naslednik, g. Džák, g. Jeršan in ne znam še kdó.

V veliko pivarnico Dreer-jevo vozijo led po železnici iz St. Petra. Gabrieli ima pri nas v Kačičih veliko ledenico, ki ga *) je stala 20.000 gld., dokler je bila napravljena, a mu tudi dobro nese, kajti v enem letu, ako gré po sreči, da se vsa z ledom napolni (40-50 tisuč centov), mu nese čistega dohodka več ko 20.000 gld. On ima pogodbo z avstrijskim Lloydom, da priskrbuje led za potrebe na Lloydovih parnikih. Ako kdó pelje iz Rodika led v Kačiče v veliko ledenico, dobi 1 gld. za voz (20-30 cent.), torej se vidi, da Teržačana ne stane led še ne po 5 soldov cent, a on ga prodaja potem po 5 gold. cent, kedar ga daje več vkup, a na drobno ga daje 10-20 soldov funt ali kilo, kakor mi pravijo naši ljudje. Kako lahko bi si nekteri od naših pomogli z ledom, kajti pri nas v Rodiku imamo vode, in ledenice se lahko napravijo. Zdaj jih je v Rodiku kacin 10 ledenic, ki počez držé skup 10.000 centov ledu, ako so napolnjene. Da je le po 1 gld. cent, kako lepi denarci pridejo iz ledu? Ako pelje po leti kedó cel kason svojega ledu v Trst, dobi 30-40 goldinarjev za en voz, takó da za voz fušev (drv) nikolj ne dobi toliko. Na Krasu imamo izdatne vire pošteenega zaslužka — ledenice, kamnolome — a ptujci zajemajo iz njih bogatstvo, ubogi Kraševci pa jim tlako dela in komaj toliko zasluži, da v revah in mukah živi. Revez ne more na svojo roko ničesar započeti, premožnim domačinom pa manjka menda pravega podvzetnega duha.**)

Iz Sežane, 9. jan. (Izv. dop.) „Geschichte der Methodik des Volksschulunterrichtes v. Kehr“ tako se zove knjiga izdana od slavnega ravnatelja Kehra et consortes.

Mi slovenski učitelji imamo še malo ali nič slovenskih pedagogičnih knjig; naša literatura je še kaj pičila; sezati moramo po nemških knjigah zajemajoč iz njih daljno naobraževanje.

In ravno nemška literatura nam podaja preizvrstnih del, ki nam prinašajo vsakojake znanstvene tvarine — bodisi z literarnega ali pedagogičnega polja. Gor navedena Kehrova knjiga je jako interesantno pisana; zanimati mora ne le „šolnike“ — ampak sploh vsakega zavedajočega se naprednjaka.

Kehr nam v knjigi prednaša vsakojake metode, po kojih so se razni predmeti v šoli učili in se še dandanes učé. — Celó zanimivo delo ima v petih delih 19 obravnjav in sicer: zgodovino metode: I. v krsčauskem nauku (2 obravnjavi); II. v materinem jeziku (6 obravnjav); III. v računanju in v geometriji (2 obravnjavi); IV. v realijah (5 obravnjav) in sicer po eno o zgodovini, prirodopisju in fiziki, dve o geografiji; V. o tehničnih spretnostih (4 obravnave), namreč: po eno o zgodovini poduka v pisanju, risanju, petju in telovadbi.

Dosedaj izišli zvezki govoré o poduku v verstvu, geografiji, zgodovini, prirodopisju, fiziki, računanju itd. V prvem sestavku kaže nam vodja dr. Schumann, kakošen je bil poduk za Krista, apostolov in cerkvenih očakov. Pelje nas dalje v dobo Karola velicega, kaže nam poduk v samostanskih šolah pripeljavši nas skozi cel sredijski vek do velevažne reformacijske dobe. Kaže nam dobre in slabe strani, koje je pietizem in humanizem, racionalizem in materializem prinašal na dan pri poduku in verstvu.

Na to sledi obširna obravaava tačasnega religioznega življenja na Nemškem v novi dobi.

V obravnavi o zgodovini poduka v fiziki označuje vodja dr. Krüger najpred naravoslovje gledé na stari vek, potem fiziko oziraje se na srednji vek. Na to kaže nam poduk v fiziki v latinskih in elementarnih šolah za začetka našega stoletja.

Konec obsega karakteristikó Diesterwegovih pred-

*) njegov tast pokojni g. Mestron jo je sezidal.
**) Jako bi vam bili hvaležni, ako bi se hoteli večkrat v našem listu oglasiti. Ured.

logov in teh izpeljavo po Heussiju, kakor tudi gledé poduka v naravoznanstvu po induktivni metodi.

Gledé na razvijajočo se umetnost v računstvu pelje nas učitelj Jánike zopet v stare šole bivših kulturnih narodov kazoč nam, kako so števila in njih znamenja nastala, razjasnuje nam računanje s prsti — kaže nam druge primitivne pripomočke, katere so naši „stari“ rabili. Potem opisuje Jánike računstvo srednjega veka v samostanskih šolah, pri Židih in Arabcih; opisuje na dalje indijsko-arabsko števsko sestavo. Na dalje nam zgodovinsko pojasnuje razvijanje računstva v Nemčiji do sedanje dobe.

Ravno tako interesantne in podučne so obravnave o poduku v geografiji od Geissbeka in Dierkeja, od Richterja od zgodovini, o dr. Helma o prirodopisju. Vse obravnave so jedernate; v vsem so prave podobe splošne celote omike in znanstva. One so pravi dokaz, da je tudi v duševnem življenju povsod nepredek; dokaz so, da božja iskra še tačas ne ugasne, če bi tudi človeštvo v letargiji ležalo, kajti ta iskra bi vendar še na tihem tlela in, ko bi vstajala nova jutranja zarja, hiteli bi vzbujem duhovi na novo vžigat bakle znanstva in napredka. A. L.

Iz Ljubljane, 20. jan. (Izv. dop.) Po vsem Slovenskem dobro znani knjigotržec J. Giontini, kateri je založil mnogo slovenskih dušnih izdelkov pisanih za prosto ljudstvo (ne davno še „Vojsko na Turškem“), umrl je 14. t. m. popoldne nagloma na svojem najljubšem sprehajališču proti Rožniku. Pripoveduje se, da uže dolge nij bil tako židane volje, kakor ravno isti dan, tako da se je vsa njegova družina čudila, zakaj je tako vesel. Popoldne šel je sé svojo hčerjo šetat se, a — kar naenkrat ne more več naprej, moči go popuščajo, preplašena hčerka ga podpira držeča ga pod pazduho; v tem, ko rahla podporica uže omaguje, približajo se po naključji trije ali štirje gospodje, kateri si možá založe i ga nesó do uže čakajočega voza, ali — mertvega; sluzni mertvad mu je hipona pretrgal življenja nit. Sprevod njegov v četrtek popoldne je bil velikansk, kar svedoči, da je bil rajni občé priljubljen meščan, živeč tu uže okolo 30 let.

Ker govorim ravno o slovenskem založniku, oprostite, da omenim nekaj o tem. Mislim, da je bil pred dvema leti enkrat nek dopis v „Sl. Narodu“ ali kje uže, ravno o tem predmetu. Do sedaj smo vendar imeli vsaj jednega trgovca, koji je plačeval tiskovne stroške in druge potrebe novih slov. knjig i tako koristil vsemu narodu (zato ga moramo ohraniti v hvaležnem spominu), kajti pisatelj nij vedno (?) Krösos ali Crassus, koji ima na razpolago za tisk svoje knjige (dobre ali slabe) tisoče ranjčev, i na vse zadnje — izgubo (kakor pri nas obično). Sedaj bi bilo potrebno, da imamo splošnega slovenskega knjigotržca, koji bi zakladal tiskarske stroške i stvar bi šla bolj izpod rok. Mož bi ne imel slabe kupčije. To za sedaj! Premislite i prevdarite, preljudi Slovenci!

Plesov bodemo imeli kmalo na zbero: vsako društvo, vsak „ceh“, vsaka bratovščina, vse bode imelo plesne zabave i „venčke“ i razen tega koliko i koliko družih poskočnih veselic v kerčmah za deklet i hlapce (vsem enako pravico), v gostilnah i v zasobnih stanovanjih! Čevljarji i suknarji, krojači i rokovičarji, vzniki i naposled zdravniki, vsi imajo in imeli bodo gotov, dober zaslužek — teržni dan.

Stvar, koja se je toliko časa kuhala i obračala, obrnola se je po dvch letih vendar enkrat, ali žali bože, ne nam v korist, temveč v škodo: V. č. gospod J. Šolar, nekdanji prof. na goriškem gimnaziju, sedaj nadzornik srednjih učilnic na Kranjskem, je predstavjen v Zader v Dalmacijo! Dozdeva se nam, kam pes taco molil! O tem se ne more i sme več govoriti, če ne uas cerkne nekedo po perstih. „Pleši, pleši čerki kos!“ stara dobro znana narodna pesen.

Vodstvo tukajšnje hiralnice i dekliske sirotišnice osnovalo je v prid omenjenima zavodoma srečkanje (loterijo): 800 verst (serij) po 125 števil, vsaka srečka stane le 25 kebrov, tako da si preskrbi lahko najmanj imoviti po več sreček. Dobitki bodo skoro izključljivo sama darila radodarnih in usmiljenih rok. Da bi se le vse srečke razprodale v tako blag namen! S. D.

Politični pregled.

V Gorici dnc 24. januarija.

Z DUNAJA. — Kolika zmešnjava se kaže zdaj v našem parlamentu v razpravi o berlinskem dogovoru! Oglasilo se je nad 40 govornikov, da hočejo o tem svoje menjenje, svojo sodbo izreči in ako bi zares vsi govorili, trajala bi debata naj manj mesec dni. Toda uže dosedanjí govorniki so nam do jasnega dokazali, da ima skoro vsaka glava svojo pamet, da je razrušena vsa solidarnost mej ustavoverci in da je skrajni čas, da se odpovedó voditeljsovu v naši državni polovici. Pomenljive so besede, katere

je govoril te dni poslanec Neuwirth o svojej stranki: „Mi nismo za nobeno rabo več, ker so nas zlo rabili.“ S tem daja ustavoverni poslance ovojje stranki maločastno spričevalo, da je bila slepo orodje, s kojim so nekateri ravnali, kar se jim je ljubilo. Le tako naprej, pa pride parlamentarna dostojnost kmalo na boben!

Še pomenljiveje je, kar je govoril poslanec Paher v seji dne 17. t. m.: „Jaz mislim, da bi bil uže čas, da bi se enkrat nehalo ono v Avstriji najviše državno in vladno načelo, katero zdaj to, zdaj ono narodnost k zidu pritiska ter neti razdraženost mej raznimi narodnostimi.“

Resnične besede, katere označujejo krivično gospodarstvo ustavoverne stranke, a vzbujajo ob enem v vseh patrijotičnih prsih veselo nado, da bode tega gospodarstva skoro konec; kajti stranka, katera sama sebe tako ostro obsojuje, mora se tudi tej obsodbi podvreči — mora razpasti; — in da v resnici uže razpada, to vidimo iz tega, da se je razcepila v več klubov in da se poslanci v nobenem izmej njih ne morejo zediniti za katero koli resolucijo, koja bi izrazila menjenje celega kluba o berlinskem dogovoru oziroma ob orijentalni politiki dosedanje vlade. Da bi se vsi ustavoverci za eno samo resolucijo zedinili, o tem še misliti ni, ker nekateri odobrujejo aneksijo Bosne (Coronini in tovaruši) drugi pa (dr. Herbst in privrženci) so jej odločno sovražni. — Kakor se kaže, je krona prijazna aneksionistom in za to je tudi jako verjetno, da bode prihodnje ministerstvo sestavljeno iz mož te vrste. Novine poudarjajo mej kandidati za definitivno ministerstvo, pod katerim se bodo vršile prihodnje državnozbornske volitve, posebno tri imena: Auersperg, Hohenwart in Coronini. To pomenja prevrat na bolje.

Nj. V. cesar in cesarica sta z radostjo na znanje vzela poročila, kako se po vsej Avstriji pripravljajo javni zastopi in društva, dostojno obhajati sreberno nju ženitvanje; a izrazila sta željo, naj bi se ne napravljale dragocene svečanosti ter nakladale ljudstvu denarne žrtve; saj je uže za časa bosenske okupacije toliko žrtvalo za dobrodelne, patrijotične namene.

Te dni je zborovala na Dunaji velika ministrska konferencija pod predsedstvom cesarjevem. Glavni predmet posvetovanja je bilo zopet bosensko vprašanje, o katerem se ne mara še posrečiti pravo porazumljenje mej našimi ministri in ogerskimi. Časniki ugibajo, ali pojde Avstrija v Novi pazar in Albanijo, ali ne. Nekateri trdijo, da pojdemo celó do Soluna; a uradni listi zanikujejo to vest. — Delegacije pridejo zopet skupaj v prvi polovici februarja.

IZ BUDA-PEŠTE. 20. t. m. se je zopet začelo državno zborovanje. Poslanec Apponyi je interpeliral, ali je objavljeni načrt uravnave Bosne in Hercegovine autentičen ali ne in ali misli vlada ono upravo brez ozira na postavo-dajstvo potrditi in vvesti. — Simonyi je interpeliral o ruski kugi. Tisza je odgovoril, da nevarnost ni tako velika, kakor nekateri listi raznašajo, da je pa vlada in da bo še vse storila, da se to zlo od deželnih mej odvrne.

IZ RUSIJE. Mirovna pogodba rusko-turška še vedno ni sklenjena — vendar so dogovori uže tako daleč dozoreli, da se dan na dan pričakuje konečnega miru, kateri bi po tolikih zvu-nanjih in notranjih homatijah, po tako ogromnih žrtvah in posebno zdaj v očigled najhujemu domačemu sovražniku — človeški kugi — neizmerno ugajal državi.

Domače stvari.

Milodar. Njegovo Veličanstvo, naš cesar je podaril isterskim občinam Dolini, Boljuncu in Borštu, katere je lani toča hudo potolkla, 1500 gl. podpore.

Emigracija v Ameriko. Slavno c. kr. okr. glavarstvo nam je poslalo z dopisom 17. tek. meseca št. 641 imenik tistih očetov, kateri so se v zadnjem času oglašili, da se preselijo s svojimi družinami v

Ameriko, — z vabilom, da ta imenik objavimo, ker je mogoče, da ima ta ali uni emigrant doma, ali v deželi sploh še kako zaveznost, katerej bi se s preselitvijo za vselej odtegnil in tako škodo ali krivico prizadel tretjim osebam. Evo tu imena naših rojakov, kateri imajo uže dovoljenje za preselitev, ali je še iščejo:

Red. št.	IME	Stanovanje	hiš. št.	domovna občina	Preselitvo uže dovoljeno	Preobnja se v raspravi
1	Bregantič Mih. od Mihaela	Dol. Cerovo	20	Števerjan	da	—
2	Jakin Jožef	" "	3	"	da	—
3	Kreševič Mihael	" "	3	"	da	—
4	Prinčič Jožef	" "	8	"	da	—
5	Bizaj Ivan	" "	—	"	da	—
6	Jakončič Jožef	Vipolže	—	St Martin	da	—
7	Skolaris France	" "	—	"	da	—
8	Persolja Anton	Višnjovek	20	"	da	—
9	Bregant Jakob	Podgora	—	Podgora	da	—
10	Bandel Andrej	" "	—	"	da	—
11	Bandel Anton	" "	—	"	da	—
12	Perko Matija	" "	34	"	da	—
13	Tomsič Ivan	Sovodnje	—	Sovodnje	da	—
14	Marinič Anton	Kozana	—	S. Martin	da	—
15	Vescovo Jožef	S. Martin	—	"	da	—
16	Kristančič Jožef	Kozana	84	"	da	—
17	Bandaš Anton	Gunjače	18	"	da	—
18	Primožič Luka	Pevma	—	Podgora	da	—
19	Jakončič Ivan	Kozana	27	S. Martin	da	—

V Bosno je šlo pret. sredo zopet lepo število krepkih mož in mladenčev iz kobariške okolice in z Bovškega — na delo. Zdjaj je tam nad 1000 tolminskih delavcev najetih, kateri imajo nekda prav dober zaslužek in so tudi uže precej novecev v domače gore zanesli. — To je dokaz, da kdor hoče delati, dobi služko in živeža še zadosta v Evropi, ne da bi ga moral iskati unstran morja, v daljni, nepoznani Ameriki. A našim Bricem se sline cedé po velikanskem klasji, po krasnem sadju, in po vseh onih čudovitih pridelkih, katere so jim pokazali sleparski agenti naslikane, češ, da se vse to v Ameriki prideluje brez posebnega truda in brez žrtve in zato se odpravljajo rajši po hajat čez morje, nego delati in zaslužiti doma. A dobro naj si zapomnijo, da „le-nega čaka palica beraška in strgan rokav“ tako dobro v Ameriki, kakor v Evropi.

Deputacija „Edinosti“ pri cesarju. Včeraj je bila deputacija društva „Edinost“ v posebni avdi-jenci od cesarja jako milostljivo sprejeta. Deputacija je izročila cesarju krasno vezano adresu primorskih Slovencev, katero je sprejel tabor v Dolini. Zastopniki „Edinosti“ so bili: državni poslanec Nabergoj, drž. poslanec Vitežič in dekan Jan iz Doline. Cesar je nekda posebno pohvalil zveste primorske Slovence in nekda tudi obljubil, da se bo njegova vlada posebno ozirala na opravičene želje primorskih Slovencev.

Beseda v Černičah. Dne 2. febr. napravijo Černiški rodoljubi čitalnično veselico s prav zanimivim programom — menda v Vodnikov spomin.

Ajdovska „Edinost“ napravi v letošnjem pred-pustu sledeče veselice: 26. januarja tombolo z malim plesom, 9. febr. tudi tako, 23. februarja veliki ples; na pustni tork „korso“ potem ples.

Nesreča. Iz velicega Repna na Krasu se nam piše: Velika nesreča je zadela dne 13. t. m. trojico kamnosekov v Verhovljah, ki so v tamkajšnjem kam-nolomu stavbeno kamenje za prodaj lomili. Ko so nabijali mino, vnel se je nenadoma smodnik in raz-treščeni material je hudo raul Janeza Križmana na rokah, prsih, vratu in obrazu, da vtegne vid zgubiti in roko, če okreva; njegovemu sinu Jožetu je na desni roki kazalec in prstanec oduleslo; France Ravbar pa je lahko ranjen na rokah in po obrazu. Ker so nesrečneži nepremožni, izročilo jih je županstvo tržaški bolnišnici v preskrbljevanje. Uboge družine so v naj-hujih revah, ker so zgubile edino podporo.

Glasba. Ravnokar je na svitlo prišel jako lično tiskan, in kakor nas strokovnjaki zagotavljajo, prav dobro uglasbeni „Bosna-Marsch“ stopaj za glasovir; uglasbil ga je znani goriški pijanist Henrik Wind-s-pach ter posvetil Nj. Vis. cesarjeviču Rudolfu. — Dobiva se v Gorici pri knjigotržcih Wokulat in Pa-ternolli po 60 kr. iztis. Čisti dohodek pojde v zalog za uboge družine rezervistov.

Stjepan Carić — piše „Obzor“ — nadzornik srednjih škola u Dalmaciji premišten je v Trst, kako javlja „Nar. List.“ Kad so prigodom izravnih izbora u Dalmaciji dobili autonomasi većinu zastupnika za reichsrath, pošlaše iz Beča Dalmatincem za nadzorni-ka popa Zarich-a (Carić-a iz Hvara), čovjeka nespo-sobna i najvećeg talijanoša, prijatelja Lapenne. Proti njegovej nesposobnosti in proti njegovim težnjam, da poitalijanči srednja učilišta, dizali su se neprestano glasovi i u Beču i u Zadru, dok evo napokom uvidiše

u Beču, da Carić nije za Dalmaciju, koja neće, da bude taljanskom, te ga poslaše u istom svojstvu v Trst. „Nar. list“ kliče na to: de mortuis nil nisi bene. Mi se radujemo s Dalmacijom, koja Carić-a gubi, ali žalimo Istru i istarske Hivate, koji ga dobivaju.“ — Mi pa prašamo: Mari je ekscelencija Stremajer s tem premeščenjem odgovoril na zahteve isterskih Slovanov, glasno izražene na dolinskem taboru? —

Razne vesti.

Hadži Loja. Iz Serajevega poročja Velikova-raždinski zdravnik dr. Josip Vaczi: „V vojni bolniš-nici št. 3 leži en sam bolnik — Hadži Loja. Ne davno mi je bila čast, da sem možu, ki si je pridobil tako maločastno slavo, nogo obvezal. Za trdno se še ne more soditi, ali bo moral vsled težkih ran umreti, ali še morda okreva. Noge si pa ne pusti nikakor odrezati.“

Dr. France Schuselka, znani urednik dunaj-skega političnega tednika „Die Reform“ je te dni od mrtvuda zadet na levi životni strani ohromel. Nade-jati se je sicer, da okreva; a vsakakor bo trebalo jza to nekoliko tednov. Reformo bo mej tem uredoval njegov stareji sin.

Eno minuto prepozno. Iz Novega Yorka se poročja telegrafično 14. t. m.: Danes zjutraj ob 10. uri 42 min. so v Mauch-Chunku v Pensilvaniji ob glavo djali morilca Jamesa M' Donald-a in Charlesa Schar-pe-a. Rabelj je ravno za vrvice potegnili, ko je pri jetnišničnih vratih na vso moč pozvonilo. Naglo pošlje pogledat, kaj je tu — bilo je pomiloščenje, ka-tero je poslal guverner iz Harrisbury-ja po telegra-fičnem potu; prišlo je eno minuto prepozno. Sekira je uže obema morilcema tilnik presekal.

Pogreb Tržačana v Rimu, pri katerem so hoteli nekateri rogovileži zopet svoje navadne protl-avstrijske burke uganjati, dal je italijanski vladi po-vod, da je za vselej propovedala, javno nastopati sô zastavo izmišljene „Italia irredenta“.

Človeška kuga na Ruskem. O tej strašni bolezni raznašajo razne novine jako navskrižna poro-čila. Nekateri javljajo, da je to prava azijska kuga, da se strahovito naglo širi in da mora, malo da ne, vsak umreti, kogar se polasti; strašijo ob enem, da se vtegne čez meje zanesti k nam in v druge evropske države, ter pozivljajo vlado, naj nemudoma in z vso energijo priskrbi, česar treba, da zavaruje državne meje pred strašno šibo božjo, ki je v raznih dobah poprej-šnjih stoletij uže mnogokrat pogubno razsajala po naših deželah. Druge novine pa, posebno ruske, prinašajo pomirljive vesti; pravijo, da bolezen ni tako sil-no huda in da uže ponehava. Tako se javlja iz A-strahana v Petrograd, da so v 6 vaseh tamošnjega okrožja vsi okuženi ljudje pomrli in da ni zdaj nobe-nega bolnika več; sploh da so zdaj v astrahanskem okrožju zadosta vgodne zdravstvene razmere. Ruska vlada je zapovedala okužene kraje s trojnimi vojaškim kordonom obkrožiti: Prvi kordon obdaja mestice Vel-tjanko, kder ima sedanja kuga svoje rojstno gnjezdo, drugi kordon je postavljen okoli astrahanskega okraja, tretji okrog cele dotične provincije. Vse občevanje je z okuženimi kraji popolnoma pretrgano, niti pisma ne smejo vun; zato pa je tamošnjim prebivalcem tarifa za telegrafična poročila izdatno znižana. —

Pruski drž. kancler Bismark je poslal tajnega vladnega svetovalca in uda berlinskega zdravstvenega urada d.ra Finkelnburga na Dunaj, da se dogovori z avstrijsko vlado, s kakimi uspešnimi sredstvi bi se obe državi v bran postavili preteči nevarnosti. Naj stojé stvari na Ruskem ugodno ali ne, vsakakor je prav, da se državne meje dobro zavarujejo. —

Zanimivo je, da nekateri Rusom in Slovanom sploh sovražni listi, mej katerimi se posebno odlikuje goriški „L'Isonzo“, celó iz nastale kuge orožje ku-jejo zoper orijentalno politiko rusko in ne samo to, ampak tudi zoper avstrijsko okupacijo Bosne in Her-cegovine. To so pač smešni Don Quixotti!

Znamenja časa. Kakor „Narod. list“ piše, začena lahonska birokracija v Dalmaciji barvo spre-minjati. Okrajni predstojniki pozvali so uradnike, da se oglašijo oni, kateri znajo hrvaški in kateri bi ho-teli služiti v Bosni. Na veliko čudo nahaja se med prijavljenimi mnogo takih, kateri do nedavno niso ho-teli znati hrvaškega jezika, a zdaj se naenkrat na-znanjajo, da znajo hrvaški ter da idó v Bosno. Tem-pora mutantur!

Javna zahvala.

Obilno število bolnikov bilo je v našem okraju brez zdravniške pomoči o času bosenske vojske, ker poklican je bil tudi naš vrli zdravnik gosp. JOSIP DR. KENDA na bojišče.

Huda bolezen je zadela tudi mojo suprugo, tako da ni bilo skoraj več nade, da okreva, saj so celó poklicani zdravniki iz Gorice o tem dvomili.

Ali ravno, ko je bila v največi nevarnosti, vrnil se je na dom željno pričakovani naš gospod zdravnik, in samo njegovemu neumornemu trudu, njegovi odlični spretnosti se imamo zahvaliti, da je supruga zdaj popolnoma zdrava.

Gospod dr. KENDA je ohranil tedaj meni zvesto in ljubo tovaršico, mojim otročičem pa skrbno in dobro mater.

Ne najdem pravih izrazov, da bi svojo iskreno hvaležnost dostojno objavil, a globoko v srcu jo čutim in gojim in z menoj jo goji tudi cela moja družina.

Bog nam obrani blazega zdravnika še mnogo in mnogo let in mu stotero povrni neprecenljivo dobroto, katero nam je naredil sé svojim požrtovalnim prizadevanjem.

V Ajdovščini 22. jan. 1879.

ANTON LOKAR.

Listnica uredništva. Gg. R. v S. Zavezali smo se, da bo „Soča“ redno izhajala vsaki petek popoldne; za to pa mora biti list o poludne uže ves stavljen. O petkih zjutraj ne moremo tedaj sprejemati družega gradiva več, nego k večjemu zanimive drobne vesti. Prosimo, ravnajte se po tem.—Gg. P. k; hvala, imate prav! — G. Z. v M. za danes nam je premanjkalo prostora.

Listnica opravištva. P. n. gospodom, katerim smo poslali poštno povzetnice za lansko naročnino „Soča“, izrekamo uljudno prošnjo, da nam pošljejo one zneske, ali da nam vsaj, kakor so nekteri drugi naročniki storili, pišejo, do kedar mislijo poravnati zaostalo naročnino, sicer bomo primorani, če tudi gotovo neradi, ustaviti nadaljno dopušljanje lista vsem onim, ki bi tudi ta naš poziv prezirali. Lastništvo je podložilo svoja ramena iz rodoljublja, in zato sme pričakovati, da bodo tudi drugi rodoljubi izhajanje lista vsak po svoji moči podpirali. Lastništvo.

Dunajska borza.

	23 Jan.
Enotni drž. dolg v bankovcih	31 gl. 55 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	63 " " "
Zlata renta	73 " 95 "
1860 drž. posojilo	113 " 50 "
Akcije narodne banke	780 " — "
Kreditne akcije	215 " 40 "
London	116 " 70 "
Srebro	100 " — "
Napol.	9 " 33 "
C. kr. cekini	5 " 55 "
Državne marke	

JAKO VAŽNO

vsakteremu za oči.

Prava dr. White-jeva voda za oči od Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta 1822 po celem svetu.

Dobiva se steklenica po 1 gl. v Trstu v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in v Gorici tudi v Zanetti-jevi lekarni na Travniku.

Odlomki iz pism: Hvaležno Vam priznavam, da se je poslana mi prava dr. White-jeva voda za oči pri meni in pri drugih na očeh bolnih osebah izvrstno in naglo zdravilno obnesla. Za to jo priporočam vsem, ki na očeh trpé.

Schramberg 30. jan. 1878.

Ignacij Rauch.

Razpis nadučiteljske službe

v Dolini z letnimi 500 gld., 90 gld. opravilne dokl. in za stanovanje določene odškodnine.

Prosilci naj določijo prošnje s potrebnimi izkazi po predstavljenih oblastnijah podpisane ok. šol. svetu najdalje do 20. febr. 1879.

C. K. OKR. ŠOLSKI SVET V KOPRU dne 13. jan. 1879.

Poziv učiteljem-organistom!

V Štjaku je razpisana služba učitelja do 1. februarja t. l. S to službo je tudi sklenjena služba organista s plačo 19 hektolitrov mošta.

V Štjaku dne 18. jan. 1879.

Andrej Trampuž župan.

Razpis službe

Podpisano županstvo razpisuje službo občinskega tajnika z letno plačo 400 gld. in za pisarnične potrebe gld. 30.

Prosilci za to službo morajo dokazati, da so popolnoma zmožni nemškega in slovenskega jezika in da zamorejo vlečiti zagotovilo od 400 gld. Prošnje naj se predložijo podpisane županstvu v dobi 3 mesecev od dneva razpisa.

ŽUPANSTVO V BOVCU

dne 15. jan. 1879.

župan

JONKO.

Oznanilo.

Pri tukajšnjem c. kr. gojzdnarskem magazinu se bodo od 15. januarja t. l. naprej prodajala derva in oglje po naslednjih cenah.

Derva bukova po 4 gld. 30 kr.
" jelova " 2 " 85 "

kubičen meter.

Oglje bukovo po 2 gld. 80 kr.
Ogljeni prah " — " 30 "

za 100 kilogramov.

Kupcem, kateri na enkrat cele sklade po 100 ali več kubičnih metrov dervi ali pa 50.000 kilogramov oglja vkupijo, se dovoli 5% priboljšek.

C. k. oskrbnišvo magazina gojzdnarskega v Gorici, 13. januarja 1879.

Slavnim čitalnicam in drugim, kateri nameravajo v letošnjem predpustu plesne veselice napravljati, naznanjam uljudno, da jim vstrežem lahko s prav dobrim sekstetom goriških glediščnih godcev. Naročuje se v moji prodajalnici v Gorici, gosposke ulice hiša „Leon d'oro“.

Peter Planiseig.

C. K. PRIV. ZAVAROVALNA DRUŽBA
Phönix, „Feniks“, La Fenice
ustanovljena leta 1860 na Dunaji
imajoča 5,000.000 goldinarjev
ali 12,000.000 frankov

garantiran: glavnice zavaruje po spodobnih cenah na podlagi določene tarife zoper poškodovanje po oguji in streli na poslopih, premakljivem blagu, piči, živini, kmetijski opravi in vinu.

Sprejma tudi zavarovanje za človeško življenje.

Leto	Število poškodovancem	Plačane škode:
1873. leta	5953	poškodovancem gl. 2.139.403.—
1874. "	6505	" " 1.899.352.55
1875. "	8401	" " 1.738.191.04
1876. "	6841	" " 2.047.114.69
1877. "	8812	" " 1.643.847.96
skupaj	36512	poškodovancem gl. 9.467.909.24

Leta 1877 se je plačalo 100% čistega dohodka akcijonarjem.

GLAVNI AGENTI v pokneženi grofiji Goriško-Gradiški so: za polit. okraje Goriški in Tolminski in za sodnijski okraj Komenski gosp. Aleksander Chiades, stanujoč od 15. t. m. naprej v Gorici, v ulici stolne cerkve št. 36 II. nadstr. (Lenassi-jeva hiša); doma se dobi od 3. do 7. ure popoldne.

Za okraje Tržiški (Monfalcone), Červinjanski in Gradiški gosp. Evgenij grof Valentinis v Tržiči.

Za Kormin, okrajni agent gosp. Ivan Ferlatti, stanujoč v Korminu.

NB. Krajne agencije so v glavnih krajih po deželi.

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč lastnina Alojzija Bader-ja v Gorici, ki je bila odlikovana sé sreberno svetinjo pri razstavi v Gorici leta 1854. in v Trstu leta 1871., ravno tako s častnim diplomom pri svetovni razstavi v Monakovem l. 1855., v Parizu l. 1855. in na Dunaji l. 1873, z bronteno svetinjo na zadnji svetovni razstavi v Parizu l. 1878, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, katere lepo, mirno in počasi gorijo in prav nič ne kapajo, se ne kidajo in ne onečedijo altarja.

Cena jim je gld. 2.68 K.o sveče iz čistega voska od čebel I. vrste, katere priporočam visokočastiti duhovščini; gl. 2.33 K.o od II. vrste.

Priporoča tudi svoje sveče, ki se imenujejo voščene (zmes, Kunstwachs), katere so prav enake onim iz Beneške fabrike in kojih zaloga je v Korminu.

Take sveče ki se v Korminu prodajajo za voščene in plačujejo po gld. 2.40 prodaje podpisani po gl. 1.90 K.o.

Alozij Bader.

Zalogo mojih sveč ima tudi Štefan Kralj bandar v Kanalu, Janez Sorč štacunar v Bovcu, Janez Goljevšek novi štacunar v Sežani.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa 5 kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.

Wir empfehlen als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zellstoffe der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

„Solide Firmen als Vertreter erwünscht.“

Zastonj

si prizadeva vsakdo, našemu blagu in našim cenam konkurencijo delati; mi smo vendar edini in nikdo nas ni na tem polji dosegel; najmanjša narocitev za poskušajo zadostuje vsakemu, ki se hoče prepričati, kako vsestransko in po ceni lahko vsakemu vstrežemo.

DOLOČENE CENE:

100 vizitnih listkov 50, 80 kr. 1 gl. 50 kr.	1000 pol najfinejšega papirja za pisma v četverki s tiskano firmo gl. 6, 7, 8.
100 pol papirja za pisma v osmerki s kuverti vred s kakoršnim koli imenom gl. 1.20, gl. 1.50,	1000 pol detto v osmerki gl. 4, 5, 6.
1 kaseta angležk. papirja za pisma s kuverti vred in s kakoršnim koli monogramom gl. 1.50, 2, 3, 6.	1000 kuvertov s tiskano firmo gl. 2.50.
1000 pečatnih mark gl. 2, 3, 3.50.	najboljših gl. 2.80.
	1000 računov v četverki gl. 7
	1000 osmerki gl. 5
	1000 pošiljavnih listov " 4

Kdor se skupaj za 10 gl. naroči, dobi primerno ceneje. Tiskovine vsake baže se dobivajo naglo in po ceni. Zaloga vsakovrstnega papirja za poštno in uradno rabo, za risanje in zabuje.

Španski vosk, odpisne knjige, črnilo, jeklena peresa, peresniki, svinčniki, pisala, pisne garniture itd. po najnižih tvojih cenah.

Da prihranimo našim častitim p. n. naročnikom nepotrebne pisarje in poštno stroške, priskrbujemo kakoršno si bode stvar naglo in no da bi si vračunili kako provizijo.

Kdor naroči za vsaj 10 gld. — dobi zastonj eleganten comptoir-koledar za leto 1879.

Na deželo se pošilja blago samo proti predplači ali poštnem povzetju.

Central-Depot für Papier, Schreib-Requisiten et. Drucksorten Wien III. Diesslergasse 10.